

Institutul Astronomic al Academiei Române
Str. Cușitul de Argint 5, 040557, BUCUREȘTI, ROMÂNIA
Tel: +(4021) 3356892, Fax: +(4021) 3373389, <http://www.astro.ro>

**APROBAT,
DIRECTOR
Dr. Mirel BÎRLAN**

**CODUL ETIC AL PERSONALULUI
DIN CADRUL
INSTITUTULUI ASTRONOMIC AL
ACADEMIEI ROMÂNE**

CUPRINS

Preambul.....	3
CAPITOLUL I Domeniul de aplicare, obiective, principii generale și principii fundamentale.....	4
CAPITOLUL II Norme generale de conduită profesională și norme de conduită în activitatea de cercetare.....	6
CAPITOLUL III Valori fundamentale.....	11
CAPITOLUL IV Regulile de comportament și conduită în relațiile interne.	14
CAPITOLUL V Sanțiuni. Modul de soluționare a reclamațiilor	15
CAPITOLUL VI Dispoziții finale.....	17

PREAMBUL

Institutul Astronomic al Academiei Române a fost înființat prin H.G. 211 din 3 martie 1990. Din punct de vedere științific Institutul Astronomic al Academiei Române îi sunt afiliate Observatoarele Astronomice din Cluj-Napoca și Timișoara. Parte integrantă a Institutului Astronomic este și Observatorul Astronomic din comuna General Berthelot din județul Hunedoara, înființat pe terenul luat în comodat de la Academia Română.

Institutul Astronomic al Academiei Române este persoană juridică română, de interes public național, dispune de autonomie managerială și financiară, funcționează în conformitate cu actele normative care reglementează activitatea instituțiilor publice de cercetare, a institutelor de cercetare din cadrul Academiei Române, precum și a reglementărilor proprii, adoptate în limitele autorității și autonomiei sale, conferite prin lege.

Pentru asigurarea desfășurării întregii activități, precum și pentru administrarea și gestionarea bunurilor sale, Institutul Astronomic dispune de un stat de organizare, încadrat cu personal științific de specialitate, personal tehnic, economic și administrativ.

Codul etic al personalului contractual din cadrul Institutului Astronomic, definește valorile și principiile de conduită care trebuie aplicate în relațiile dintre angajați, în relația angajaților cu instituția, precum și în relația acestora cu mediul extern al instituției. În același timp servește drept ghid pentru creșterea răspunderii și a implicării personalului contractual din cadrul institutului.

Conform prevederilor legale în vigoare, etica în activitățile de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de inovare, se bazează pe un ansamblu de principii morale și de proceduri reunite în Codul de etică și deontologie profesională al personalului de cercetare-dezvoltare, elaborat cu respectarea reglementărilor naționale și internaționale la care România este parte.

Principiile detaliate în cadrul acestui Cod etic nu sunt exhaustive. Asociate cu simțul răspunderii față de instituție și partenerii acesteia, aceste principii stabilesc reguli esențiale de comportament și de etică aplicabile întregului personal al Institutului Astronomic al Academiei Române.

Aceste reguli nu se substituie în nici un caz legilor și reglementărilor aplicabile în domeniul administrației publice și în domeniul cercetării.

Acest text va fi afișat pe pagina publică a Institutului Astronomic și se va informa fiecare salariat nou prin grija Compartimentului Financiar-Contabilitate-Resurse umane-Administrativ despre existența acestuia.

Fiecare angajat al institutului, fie cercetători (atestați și neatestați), fie personal auxiliar, trebuie să respecte prezentul Cod etic. Nerespectarea prevederilor cuprinse în prezentul Cod etic atrage răspunderea disciplinară a salariatului care îl încalcă, în condițiile legii și ale Regulamentului de ordine interioară al Institutului Astronomic al Academiei Române.

În COD există formulări referitoare la **definirea** unor valori, principii sau bune practici esențiale pentru asigurarea integrității și **recomandări** destinate cercetătorilor sau a altor actori semnificativi ai mediului de cercetare, precum și a personalului auxiliar.

Cercetarea științifică este una dintre activitățile umane cele mai pretențioase din punct de vedere intelectual. Ca profesie poate fi o sursă de mari satisfacții și unul dintre cele mai plăcute și interesante moduri de viață, dar ocazional poate să fie o sursă de frustrare și stres.

Conform Standardului I – Etica și Integritatea, implementarea Codului în cadrul Institutului Astronomic este utilă pentru promovarea unei conduite profesionale etice și

evitarea apariției unor situații care ar putea afecta reputația și prestigiul instituției.

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE, OBIECTIVE, PRINCIPII GENERALE ȘI PRINCIPII FUNDAMENTALE ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

Domeniul de aplicare

Art. 1. (1) Prezentul cod de conduită, numit în continuare Cod etic, reglementează normele de conduită profesională a personalului cercetător și a personalului auxiliar din cadrul Institutului Astronomic al Academiei Române.

(2) Normele de etică profesională prevăzute de prezentul cod de conduită, sunt obligatorii pentru toți angajații din cadrul institutului, indiferent de funcția ocupată de aceștia.

Obiective

Art. 2. Obiectivele prezentului Cod etic urmăresc să asigure o bună conduită în cercetarea științifică, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție, prin:

- reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției Institutului Astronomic;
- crearea unui climat de încredere și respect reciproc între angajați și instituție, precum și între instituție și mediul său extern.

Principii generale

Art. 3. Principiile care guvernează conduita profesională a personalului contractual din Institutul Astronomic sunt următoarele:

- (1) *profesionalismul* - principiu conform căruia angajații institutului au obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
- (2) *prioritatea interesului public* - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
- (3) *imparțialitatea și independența* - principiu conform căruia angajații institutului, sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
- (4) *integritatea morală* - principiu conform căruia angajaților din Institutul Astronomic le este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material sau să abuzeze în vreun fel de funcția pe care o dețin;
- (5) *libertatea gândirii și a exprimării* - principiu conform căruia personalul contractual din cadrul Institutului Astronomic poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
- (6) *cinstea și corectitudinea* - principiu conform căruia în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu personalul angajat al institutului, trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu;
- (7) *nediscriminarea* - principiu fundamental consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, conform căruia "Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări";
- (8) *asigurarea egalității de tratament al cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice*, principiu conform căruia personalul din cadrul Institutului Astronomic are îndatorirea

de a aplica același regim juridic în situații identice și similare;

(9) *deschiderea și transparența*, principiu conform căruia activitățile desfășurate de salariații IAAR în exercitarea atribuțiilor funcțiilor pot fi supuse monitorizării cetățenilor și instituțiilor statului de drept.

Principii fundamentale în activitatea de cercetare-dezvoltare

Art. 4. Activitatea personalului de cercetare-dezvoltare trebuie să fie guvernată de următoarele principii fundamentale:

a. *principiul competenței*: acest principiu stabilește cine este capabil și poate desfășura o activitate de cercetare științifică. Prin aceasta se pune întrebarea dacă „poate oricine, oricând și oricum desfășura o activitate de cercetare științifică”. Desigur că nu. Se impun anumite reguli în acest sens.

b. *principiul obiectivării*: acest principiu se referă la obiectul cercetării științifice și la modul în care acesta trebuie studiat, dar și la atitudinea cercetătorului față de obiectul cercetării sale.

c. *principiul adevărului*: în virtutea acestui principiu, orice cercetare științifică are ca scop descoperirea adevărului cuprins în concluziile care se desprind din cercetarea unui anumit obiectiv propus. Acest adevăr trebuie să respecte natura reală a obiectului cercetat și să poată fi exprimat și înțeles.

d. *principiul metodic*: acest principiu se raportează la metodologia cercetării științifice.

e. *principiul demonstrației*: acest principiu susține că orice afirmație (sau rezultat) ce decurge din activitatea de cercetare științifică trebuie demonstrat, dovedit că este adevărat și că el aparține ca o calitate obiectului studiat.

f. *principiul corelației*: acest principiu statuează faptul că rezultatele științifice care decurg din cercetarea unui obiect trebuie să fie corelate cu datele deja existente în domeniul științific respectiv sau cu cele de factură interdisciplinară, din domeniile științifice înrudite.

g. *principiul evaluării rezultatelor*: acesta este tot un principiu care se raportează la metodologie și privește modul de evaluare și de utilizare a rezultatelor obținute din activitatea de cercetare științifică.

h. *principiul utilității*: în conformitate cu acest principiu trebuie ca activitatea de cercetare științifică, ce urmează a fi întreprinsă, să aibă în vedere o utilizare atât teoretică, dar și practică a datelor rezultate din cercetare. Aceasta va trebui să justifice cercetarea, ca o contribuție efectivă a domeniului cunoașterii științifice respectiv, precum și în ceea ce privește punerea în practică a acestor rezultate.

i. *principiul psihomoral*: acest principiu privește atât cercetătorul, cât și modul în care se desfășoară activitatea de cercetare științifică a acestuia. Se pune problema seriozității și a onestității activității de cercetare sau, altfel spus, atât responsabilitatea științifică, cât și cea morală a celui care cercetează față de cercetare, de rezultatele cercetării, dar în același timp și față de consecințele ce decurg din aplicarea teoretică sau practică a rezultatelor cercetării.

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ ȘI NORME DE CONDUITĂ ÎN ACTIVITATEA DE CERCETARE

Asigurarea prestării unor servicii de calitate

Art. 5. (1) Personalul contractual (atât personalul de cercetare, cât și personalul auxiliar) al Institutului Astronomic al Academiei Române are obligația de a-și desfășura activitatea potrivit obiectivelor stabilite de către instituție, prin realizarea sarcinilor de serviciu conform fisei postului și Regulamentului de ordine interioară.

(2) În exercitarea atribuțiilor funcțiilor de încadrare, personalul are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține integritatea, imparțialitatea și eficacitatea instituției.

Respectarea Constituției și a legilor

Art. 6. (1) Angajații Institutului Astronomic au obligația ca prin actele și faptele lor, să respecte Constituția, legile țării și să acționeze pentru punerea în aplicare a dispozițiilor legale, în conformitate cu atribuțiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale.

(2) Angajații trebuie să se conformeze dispozițiilor legale privind restrângerea exercițiului unor drepturi, datorată naturii funcțiilor deținute.

Loialitatea față de instituție

Art. 7. (1) Personalul contractual din institut are obligația de a apăra în mod loial prestigiul Institutului Astronomic, precum și de a se abține de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acestuia.

(2) Personalului contractual din cadrul Institutului Astronomic îi este interzis:

- a. să exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea în legătură cu activitatea institutului în care își desfășoară activitatea, cu politicile și strategiile acesteia, ori cu proiectele în care instituția este implicată;

- b. să dezvăluie informații care nu sunt de interes public, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;

- c. să dezvăluie informațiile la care au acces în exercitarea funcției, dacă această dezvăluire este de natură să atragă avantaje necuvenite ori să prejudicieze imaginea sau drepturile instituției;

- d. să acorde asistență și consultanță persoanelor fizice sau juridice în vederea promovării de acțiuni juridice, ori de altă natură împotriva statului sau autorității ori instituției publice în care își desfășoară activitatea.

(3) Dezvăluirea informațiilor care nu sunt interes public sau remiterea documentelor care conțin asemenea informații, la solicitarea reprezentanților unei alte autorități ori instituții publice, este permisă numai cu acordul Directorului Institutului Astronomic sau a persoanelor delegate de acesta în acest sens.

Libertatea opiniilor

Art. 8. (1) În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul contractual din cadrul institutului are obligația de a respecta demnitatea funcției deținute, corelând libertatea dialogului cu promovarea intereselor instituției în care își desfășoară activitatea.

(2) În activitatea lor, angajații au obligația de a respecta libertatea opiniilor și de a nu se lăsa influențați de considerente personale sau de popularitate.

(3) În exprimarea opiniilor, angajații Institutului Astronomic trebuie să aibă o atitudine conciliantă și să evite generarea conflictelor datorate schimbului de păreri. De asemenea, au obligația să manifeste respect pentru viața intimă și familială a tuturor persoanelor cu care intră în relații profesionale.

Activitatea publică

Art. 9. (1) Relațiile cu mijloacele de informare în masă se asigură de către personalul desemnat în acest sens de conducătorul instituției, în condițiile legii.

(2) Persoanele contractuale desemnate să participe la activități sau dezbateri publice, în calitate oficială, trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredințat de conducătorul instituției în care își desfășoară activitatea.

(3) În cazul în care nu sunt desemnați în acest sens, angajații contractuali participă la activități sau dezbateri publice, având obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al Institutului Astronomic al Academiei Române.

Activitatea politică

Art. 10. Personalului contractual al Institutului Astronomic al Academiei Române îi este interzis în incinta institutului:

- a. să participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
- b. să furnizeze sprijin logistic candidaților la funcții de demnitate publică;
- c. să afișeze, în cadrul instituției, însemne ori obiecte inscripționate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidaților acestora.

Folosirea imaginii proprii

Art. 11. Personalului contractual al Institutului Astronomic al Academiei Române îi este interzisă orice asociere a imaginii proprii cu funcția deținută în cadrul institutului în scopuri comerciale sau electorale.

Cadrul relațiilor în exercitarea atribuțiilor funcției

Art. 12. (1) În relațiile cu personalul din cadrul Institutului Astronomic, precum și cu persoanele fizice sau juridice, personalul contractual este obligat să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine și amabilitate.

(2) Angajații din cadrul Institutului Astronomic al Academiei Române au obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației și demnității persoanelor din cadrul instituției în care își desfășoară activitatea, precum și persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției, prin:

- a. întrebuițarea unor expresii jignitoare;
- b. dezvăluirea unor aspecte ale vieții private;
- c. formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.

(3) Angajații institutului trebuie să adopte o atitudine imparțială și justificată pentru rezolvarea clară și eficientă a problemelor de serviciu care implică relații cu oamenii și să elimine orice formă de discriminare bazate pe aspecte privind naționalitatea, convingerile religioase și politice, starea materială, sănătatea, vârsta, sexul sau alte aspecte.

(4) Pentru realizarea unor raporturi sociale și profesionale care să asigure demnitatea persoanelor, eficiența activității, precum și creșterea calității serviciului prestat, se recomandă respectarea normelor de conduită prevăzute la alin. (1)-(3).

Conduita în cadrul relațiilor internaționale

Art. 13. (1) Personalul contractual care reprezintă instituția în cadrul unor organizații

internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminarii și alte activități cu caracter internațional au obligația să promoveze o imagine favorabilă țării și instituției pe care o reprezintă.

(2) În relațiile cu oficiali ai state, angajaților institutului le este interzis să exprime opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale.

(3) În deplasările externe, angajații Institutului Astronomic sunt obligați să aibă o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și le este interzisă încălcarea legilor și obiceiurilor țării gazdă.

Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor

Art. 14. Angajații Institutului Astronomic nu trebuie să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relații de serviciu, care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcțiilor deținute ori pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcții.

Participarea la procesul de luare a deciziilor

Art. 15. (1) În procesul de luare a deciziilor, angajații au obligația să acționeze conform prevederilor legale și să își exercite capacitatea de apreciere în mod fundamentat și imparțial.

(2) Angajaților le este interzis să promită luarea unei decizii de către instituția în care își desfășoară activitatea, către alți funcționari din alte instituții, precum și îndeplinirea atribuțiilor în mod privilegiat.

Obiectivitate în evaluare

Art. 16. (1) În exercitarea atribuțiilor specifice funcțiilor de conducere, personalul de conducere al Institutului Astronomic, are obligația să asigure egalitatea de șanse și tratament cu privire la dezvoltarea carierei în instituția în care își desfășoară activitatea, pentru personalul din subordine.

(2) Personalul de conducere are obligația să examineze și să aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competenței profesionale pentru personalul din subordine, atunci când propun ori aprobă avansări, promovări, transferuri, numiri sau eliberări din funcții ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzând orice formă de favoritism ori discriminare.

(3) Se interzice personalului de conducere să favorizeze sau să defavorizeze accesul ori promovarea în vreo funcție pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevăzute la art. 3.

Utilizarea resurselor publice

Art. 17. (1) Angajații din Institutul Astronomic sunt obligați să asigure ocrotirea proprietății de interes public și privat a statului, privată a Institutului Astronomic, și să evite producerea oricărui prejudiciu, acționând în orice situație ca un bun proprietar.

(2) Personalul contractual are obligația să folosească timpul de lucru, precum și bunurile aparținând Institutului Astronomic al Academiei Române numai pentru desfășurarea activităților aferente funcției deținute.

(3) Angajații din cadrul institutului trebuie să propună și să asigure, potrivit atribuțiilor care le revin, folosirea utilă și eficientă a banilor publici, în conformitate cu prevederile legale.

Limitarea participării la achiziții, concesiuni sau închirieri

Art. 18. (1) Orice angajat al institutului poate achiziționa un bun aflat în proprietatea

privată a Institutului Astronomic, supus vânzării în condițiile legii, cu excepția următoarelor cazuri:

a. când a participat, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vânzării bunului respectiv;

b. când poate influența operațiunile de vânzare sau când a obținut informații la care persoanele interesate de cumpărarea bunului nu au avut acces.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul concesiunii sau închirierii unui bun.

(3) Angajaților din Institutul Astronomic le este interzisă furnizarea informațiilor referitoare la bunurile proprietate publică sau privată a Institutului Astronomic, supuse operațiunilor de vânzare, concesiune sau închiriere, în alte condiții decât cele prevăzute de lege.

Drepturi acordate salariaților

Art. 19. Salariaților Institutului Astronomic le sunt recunoscute dreptul la plata egală pentru munca egală, dreptul la protecția datelor cu caracter personal, dreptul la protecție în cazul concedierii ilegale. În cazul concedierii din motive economice, care nu țin de persoana salariatului nu se consideră discriminatorii următoarele criterii:

a. disponibilizarea salariatului care cumulează pensia cu salariul;

b. disponibilizarea salariatului care nu are funcția de bază în instituție;

c. în cazul ambilor membrii unei familii încadrați în aceeași instituție, disponibilizarea celui care are venitul cel mai mic;

d. nedisponibilizarea salariatului care are mai puțin sau 5 ani până la pensionare.

Conflictul de interese

Art. 20. Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana care exercită o funcție contractuală are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin conform prevederilor legale.

Salariatul este în conflict de interese dacă se află în una din următoarele situații:

a) este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații de caracter patrimonial;

b) participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu salariați care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;

c) interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea atribuțiilor funcției.

Norme de conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare

Art. 21. La principiile fundamentale care stau la baza activității personalului de cercetare-dezvoltare din Institutul Astronomic se adaugă normele de bună conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare obligatorii stabilite prin alte acte legislative care includ:

a. norme de bună conduită în activitatea de cercetare științifică;

b. norme de bună conduită în activitatea de comunicare, publicare, diseminare și popularizare științifică, inclusiv în cadrul cererilor de finanțare depuse în cadrul competițiilor de proiecte organizate din fonduri publice;

c. norme de bună conduită în activitatea de evaluare și monitorizare instituțională a cercetării-dezvoltării, de evaluare și monitorizare de proiecte de cercetare-dezvoltare obținute prin acțiuni din cadrul Planului Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare și de evaluare de persoane în vederea acordării de grade, titluri, funcții, premii, distincții, sporuri, atestate sau certificate în activitatea de cercetare-dezvoltare;

d. norme de bună conduită în funcțiile de conducere în activitatea de cercetare-dezvoltare;

e. normele de bună conduită privind respectarea ființei și demnității umane, protecția și evitarea suferinței animalelor, ocrotirea și refacerea mediului natural și a echilibrului ecologic.

Buna conduită în cercetarea științifică se referă la:

1. respectarea legii;
2. garantarea libertății în știință, în cercetarea științifică și în învățământ;
3. respectarea principiilor bunei practici științifice;
4. asumarea responsabilităților.

Codul de etică în cercetare necesită definirea următorilor termeni:

- **frauda în știință** - acțiunea deliberată de confecționare, falsificare, plagiere sau înstrăinare ilicită a rezultatelor cercetării științifice;

- confecționarea **de date** - înregistrarea și prezentarea unor date din imaginație, care nu sunt obținute prin metodele de lucru folosite în cercetare;

- **falsificare** - măsluirea materialelor de cercetare, a echipamentelor, proceselor sau rezultatelor; omiterea unor date sau rezultate de natură a deforma rezultatele cercetării;

- **plagiat** - însușirea ideilor, metodelor, procedurilor, tehnologiilor, rezultatelor sau textelor unei persoane, indiferent de calea prin care acestea au fost obținute, prezentându-le drept creație personală;

- **conflict de interese** - situația de incompatibilitate în care se află o persoană care are un interes personal ce influențează imparțialitatea și obiectivitatea activităților sale în evaluarea, monitorizarea, realizarea și raportarea activităților de cercetare-dezvoltare; interesul personal include orice avantaj pentru persoana în cauză, soțul/soția, rude până la gradul al patrulea inclusiv, sau pentru instituția din care face parte.

Respectarea standardelor științifice constituie o garanție a bunei conduite în cercetarea științifică.

Principalele standarde științifice generale exclud:

- a. ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite;
- b. confecționarea de rezultate;
- c. înlocuirea rezultatelor cu date fictive;
- d. interpretarea deliberată, distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
- e. plagierea rezultatelor sau a publicațiilor;
- f. prezentarea deliberată, deformată a rezultatelor altor cercetători;
- g. neatribuirea corectă a paternității unei lucrări;
- h. introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțări;
- i. nedezvăluirea conflictelor de interese;
- j. deturnarea fondurilor de cercetare;
- k. neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronată a rezultatelor;
- l. lipsa de informare a echipei de cercetare, înainte de începerea activității la un proiect de cercetare, referitor la: drepturi salariale, răspunderi, coautorat, drepturi asupra rezultatelor cercetărilor, surse de finanțare și asocieri;
- m. lipsa de obiectivitate în evaluări și nerespectarea condițiilor de confidențialitate ale rapoartelor de evaluare, alegațiilor, rapoartelor de cercetare etc.;
- n. publicarea sau finanțarea repetată a aceluiași rezultate ca elemente de noutate științifică, fără a se menționa sursa inițială și/sau cu adăugiri nesemnificative;
- o. nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare;
- p. nerecunoașterea erorilor proprii;

- q. difuzarea rezultatelor proprii într-o manieră iresponsabilă, cu exagerări și repetări;
- r. nerespectarea clauzelor granturilor, contractelor, protocoalelor etc.

Incompatibilități

Art. 22. Salariaților IAAR le este interzisă ocuparea oricărei alte funcții care generează situații de incompatibilitate, așa cum sunt ele prevăzute în Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

Frauda

Art. 23. Frauda reprezintă orice act ilegal, caracterizat prin înșelăciune, tănuire sau abuz de încredere.

Fraudele sunt comise de părți sau organizații pentru a obține bani, proprietăți sau servicii, pentru a evita plata sau pierderea unor servicii sau pentru a-și asigura avantaje în scop personal sau instituțional.

Tipuri de fraudă:

- a) însușirea necuvenită a activelor – ex. furtul, delapidarea;
- b) corupția – ex. utilizarea influenței în scopul obținerii de avantaje;
- c) declarații frauduloase – ex. falsul în situațiile financiare/de altă natură.

CAPITOLUL III

VALORI FUNDAMENTALE

Angajamentul

Art. 24. Angajamentul presupune dorința fiecărui salariat și a conducerii institutului de a progresa zi de zi în exercitarea funcției deținute și de a-și îmbunătăți performanțele, conform planurilor de acțiune decise de comun acord pentru a asigura prestarea unor servicii de calitate.

Lucrul în echipă

Art. 25. Personalul contractual trebuie să conlucreze și să primească sprijin din partea conducerii. Spiritul de echipă trebuie simțit și exprimat în relațiile cu ceilalți colaboratori, indiferent de originea lor culturală sau profesională.

Transparența internă și externă

Art. 26. Pe plan intern transparența înseamnă împărțirea succesului, dar și a dificultăților. Aceasta permite rezolvarea rapidă a dificultăților, înainte să se agraveze și să provoace prejudicii instituției, echipei, partenerilor Institutului Astronomic al Academiei Române.

Art. 27. Pe plan extern, transparența înseamnă dezvoltarea relațiilor cu partenerii institutului care trebuie pusă sub dublă constrângere: a încrederii și a eticii.

Demnitatea umană

Art. 28. Fiecare persoană este unică și trebuie să i se respecte demnitatea.

Art. 29. Fiecărei persoane îi este garantată dezvoltarea liberă și deplină a personalității. Toți oamenii sunt tratați cu demnitate cu privire la modul lor de viață, cultură, credințele

și valorile personale.

Valorile fundamentale în cercetarea științifică

Art. 30. Cele patru valori în cercetarea științifică sunt:

- onestitatea
- responsabilizarea
- verificabilitatea
- validitatea cunoașterii

Fără a pretinde că lista de mai jos este completă, menționăm următoarele principii de satisfacere a cerințelor de integritate academică:

1. A fi **ONEST** în cercetare obligă la:

a. respingerea și prevenirea oricărei forme de furt intelectual (plagiat) de text, idei, date, metode de analiză sau rezultate de analiză;

b. respingerea și prevenirea oricărei forme de fabricare a unor date și de prezentare a lor ca și cum ar fi reale;

c. respingerea și prevenirea oricărei forme de falsificare sau manipulare a datelor de cercetare;

d. recunoașterea explicită a contribuțiilor pe care autorii le au la realizarea unei opere comune prezentate în spațiul public prin specificări legate de:

- ordinea numelor în seria de autorat;
- coordonarea muncii în cadrul echipei de autori;
- precizarea contribuțiilor specifice pentru unii dintre autori, dacă este cazul, în corpul lucrării;
- recunoașterea explicită a modului de folosire a unor texte anterior publicate de autor pentru evitarea autoplagiatului;
- respectarea proprietății în indiviziune dată de participarea în calitate de coautor la volume sau articole colective. Preluarea ulterioară, fără citarea de rigoare a unor părți din lucrări de coautorat în lucrări sub semnătură proprie sau în lucrări colective cu alți coautori decât în lucrarea primară, de referință, este tot o formă de furt intelectual;
- menționarea explicită a autoratului și pentru lucrări realizate prin contracte astfel încât beneficiarul contractului să nu își asume nemeritat un rol în echipa de autorat.

e. raportarea completă și corectă a rezultatelor de cercetare indiferent dacă acestea susțin sau nu ipotezele de lucru din cercetare, convin sau nu intereselor pe care le au finanțatorii cercetării;

f. respectarea publicului ca utilizator final de cercetare evitând manipularea prin proiectarea deficitară a instrumentelor de cercetare sau prin neprezentarea rezultatelor neconcordante cu cele ale intereselor finanțatorilor;

g. respectarea cerințelor de onestitate anterior menționate este necesară nu numai în culegerea, analiza și diseminarea rezultatelor de cercetare ci și în aplicațiile pentru fonduri de cercetare și în evaluarea produselor științifice ale altor cercetători.

2. **REPLICABILITATEA** procesului de cercetare obligă la proiectarea demersului de cercetare, producerea și analiza datelor precum și la comunicarea rezultatelor către beneficiar sau către public în așa fel încât procesul de cercetare să poată fi repetat cu obținerea acelorași rezultate de către oricare alt cercetător. Replicabilitatea unui anume proiect de cercetare poate fi afectată negativ de o proiectare defectuoasă, de nerespectarea proiectului în procesul de implementare sau de analiză a datelor sau de deficiențe în raportarea cercetării către beneficiar sau către cititorul de publicații de

specialitate.

- Rapoartele de cercetare sau secțiunile metodologice ale publicațiilor științifice trebuie să specifice în detaliu unde, când și cum au fost culese/produse datele de cercetare.
- Eventualele transformări în bazele de date (eliminarea cazurilor extreme, înlocuirea valorilor lipsă pe anumite variabile etc.) pe parcursul analizelor să fie menționate, descrise procedural, justificate și evaluate de către echipa inițială de cercetare.
- Raportarea rezultatelor de analiză cantitativă să fie făcută prin specificarea eventualelor procedee de ponderare a datelor sau de „netezire” a distribuțiilor de frecvențe pentru anumite variabile.
- Arhivarea datelor de cercetare trebuie să fie asigurată prin proceduri standard, pe perioade de timp determinate și, pe cât posibil, accesibile pentru utilizarea publică de specialitate.

RESPONSABILIZAREA în cercetarea științifică presupune obligativitatea:

- stabilirii de algoritmi de organizare a practicii de cercetare astfel încât subiecții umani, animalele, mediul natural și patrimoniul cultural să nu suporte consecințe negative ale procesului de cercetare științifică, pe termen scurt, mediu sau lung;
- producerii unor mecanisme instituționale de sancționare și prevenire a abaterilor de la normele de bună practică;
- adoptării unor practici de cercetare și de comunicare a rezultatelor acestora astfel încât încrederea publică în cercetători și în mediile de cercetare să fie consolidată;
- un autor sau o instituție de cercetare este „de încredere” dacă pe termen mediu sau lung a dovedit că ajunge la rezultate performante prin respectarea valorilor și normelor specifice cercetării științifice. Profesionalismul și buna credință sunt ingredientele de bază în a garanta că un cercetător, o instituție sau un produs de cercetare pot fi „de încredere”. Capacitatea de a câștiga capital de încredere pentru cercetare este o valoare combinată între onestitate, profesionalism și responsabilitate.

4. Asigurarea VALIDITĂȚII proceselor de cunoaștere în cercetare prin:

a. teste specifice care să pună în evidență consistența noilor rezultate de cercetare cu rezultate din cercetări anterioare, cu structuri teoretice consolidate sau criterii obiective de evaluare;

b. aplicarea unor metode multiple pentru analiza acelorași date sau a unor modificări de metodă pentru a vedea cât de robuste sunt concluziile în raport cu astfel de modificări. A pune în circuit date și analize nevalidate ca și cum rezultatele pe care acestea le implică ar fi certe poate avea multiple consecințe negative, fie din ignoranță, fie din lipsă de onestitate.

5. Asigurarea TRANSPARENTEI în procesul de cercetare – pe lanțul proiectare, culegere de date, analiză, evaluare și diseminare – este o cerință cumulativă care decurge din exigențele de onestitate, replicabilitate și responsabilizare. În absența deschiderilor oneste către comunitățile de cercetare specializate, dar și către marele public nu pot funcționa mecanismele de autocorectare a cercetării, de evitare a consecințelor negative ale metodologiilor deficitare. În mod expres, cercetarea științifică deschisă obligă la:

a. accesibilitate sporită la rezultate ale cercetării și la informații despre modul de producere a acestora;

- b. declararea conflictelor de interes;
- c. prezentarea propriei cercetări astfel încât să poată fi reprodus întregul proces de cercetare.

CAPITOLUL IV

REGULILE DE COMPORTAMENT ȘI CONDUITĂ ÎN RELAȚIILE INTERNE

Art. 31. Reguli de comportament și conduită în relația coleg – coleg.

- (1) Între colegi trebuie să existe cooperare și susținerea reciprocă motivată de faptul că toți angajații sunt mobilizați pentru realizarea unor obiective comune, iar comunicarea prin transferul de informații între colegi este esențială în soluționarea cu eficiență a problemelor.
- (2) Colegii își datorează respect reciproc, considerație, dreptul la opinie, eventualele divergențe, nemulțumiri, apărute între aceștia soluționându-se fără să afecteze relația de colegialitate, evitându-se utilizarea cuvintelor, a expresiilor și gesturilor inadecvate, manifestând atitudine reconciliantă.
- (3) Între colegi trebuie să existe sinceritate și corectitudine, opiniile exprimate să corespundă realității, eventualele nemulțumiri dintre colegi să fie exprimate direct netendențios.
- (4) Relația dintre colegi trebuie să fie egalitară, bazată pe recunoașterea intraprofesională, pe colegialitate și pe performanță.
- (5) Înțelegere, respect și sprijin pentru persoanele cu nevoi speciale.
- (6) În relația dintre colegi trebuie permanent promovat spiritul de echipă, deciziile fiind luate prin consens, manifestându-se deschidere la sugestiile colegilor admitând critica în mod constructiv și responsabil dacă este cazul, precum și împărtășirea din cunoștințele și experiența acumulată în scopul promovării reciproce a progresului profesional;
- (7) Obligația de asistență între angajații Institutului Astronomic, materializată în suplینirea colegială, acordarea de sprijin în activitatea desfășurată, cooperarea cu bună credință în cadrul proiectelor ce implică participarea mai multor persoane.

Art. 32. Constituie încălcări ale principiului colegialității:

- a. discriminarea, hărțuirea de gen, etnică sau sub orice altă formă, folosirea violenței fizice sau psihice, limbajul ofensator ori abuzul de autoritate la adresa unui membru al instituției, indiferent de poziția ocupată de acesta în cadrul Institutului Astronomic al Academiei Române;
- b. promovarea sau tolerarea unor comportamente dintre cele descrise în acest articol de către personalul de conducere din institut;
- c. discreditarea în mod injust a ideilor, ipotezelor sau rezultatelor cercetărilor unui coleg;
- d. formularea în fața unei persoane fizice din interiorul sau exteriorul instituției a unor comentarii lipsite de curtoazie la adresa pregătirii profesionale, a ținutei morale sau a unor aspecte ce țin de viața privată a unui coleg;
- e) formularea repetată de plângeri sau sesizări vădit neîntemeiate la adresa unui coleg.

Art. 33. Practici privind angajarea și angajații

Institutul Astronomic respectă legislația muncii, utilizează practici corecte la angajare, incluzând și interzicerea oricăror forme de discriminare de orice fel.

Art. 34. Conduita personalului Institutului Astronomic
Personalul IAAR este obligat să respecte ierarhia stabilită prin Regulamentul de organizare și funcționare, organigrama aprobată la nivelul instituției și fișa postului.

Art. 35. Salariații IAAR au obligația de a respecta programul de lucru stabilit prin contractele individuale de muncă și regulamentul de organizare și funcționare al institutului.

CAPITOLUL V

SANCTIUNI. MODUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR

Art. 36. (1) Încălcarea dispozițiilor prezentului cod de conduită atrage răspunderea disciplinară a angajaților Institutului Astronomic, în condițiile legii și ale Regulamentului de ordine interioară.

Art. 37. (1) Organul însărcinat cu supravegherea aplicării dispozițiilor prezentului Cod, este Comisia de etică a Institutului Astronomic.

(2) Monitorizarea aplicării normelor prezentului Cod se realizează de către Consilierul de etică, desemnat prin decizie a Directorului.

(3) Comisia de etică se constituie prin decizia Directorului Institutului Astronomic.

(4) Comisia de etică are următoarele atribuții:

- modifică și completează Codul etic al institutului;
- cercetează încălcarea prevederilor prezentului cod de conduită;
- prezintă conducerii raportul final asupra sesizării.

(5) Consilierul de etică are următoarele atribuții:

- monitorizează aplicarea și respectarea principiilor și normelor de conduită de către salariați;
- acordă consiliere/asistență etică personalului din cadrul instituției;
- informează salariații cu privire la normele de etică, modificări ale cadrului normativ în domeniul eticii;

- analizează sesizările și reclamațiile formulate de salariați sau de alte persoane cu privire la comportamentul personalului care asigură relația directă cu cetățenii și formulează recomandări, fără a interveni în activitatea comisiei de etică;

- organizează, ori de câte ori este necesar, întâlniri cu șefii de compartimente în scopul instruirii și sau soluționării unor dileme;

- întocmește rapoarte de monitorizare privind respectarea normelor de conduită de către salariații instituției.

(6) Comisia poate fi sesizată în scris de orice persoană fizică, organ sau organism care a constatat încălcarea normelor de etică de către un membru al Institutului Astronomic. Comisia se poate sesiza și din oficiu.

(7) Faptele care fac obiectul sesizărilor, dar fără a se limita la acestea, sunt:

- conformitatea cu legile, codurile, regulamentele, procedurile și normele interne privind etica și integritatea;

- constrângerea sau amănințarea exercitată asupra unui angajat pentru a-l determina să încalce dispozițiile legale în vigoare sau să le aplice necorespunzător;

- practici sau tratamente preferențiale ori discriminatorii în exercitarea atribuțiilor;

- situații conflictuale cu superiorii ierarhici sau colegii, a căror soluționare amiabilă nu pare a fi posibilă;

- încălcarea prevederilor privind incompatibilitățile și conflictele de interese;
- încălcări ale procedurilor sau stabilirea unor proceduri/norme interne cu nerespectarea legii;

- fapte de corupție, astfel cum sunt definite de legislația penală.

(8) Sesizarea va indica în mod explicit numele persoanei care se face vinovată de încălcare, numele celui care face sesizarea și faptele imputate acestuia.

(9) Sesizările se înregistrează la Secretariatul Institutului Astronomic.

(10) Comisia nu ia în considerare sesizările anonime.

(11) Comisia se întrunește ori de câte ori este nevoie prin convocarea președintelui acesteia, pentru a analiza sesizările primite sau pentru a analiza modificarea prezentului Cod de etică.

Art. 38. Orice persoană cu funcție de conducere din cadrul Institutului Astronomic al Academiei Române care primește o sesizare privind încălcarea regulilor de etică are obligația de a o înainta Comisiei de etică spre analiză.

Art. 39. Sesizările/reclamațiile pe linie de conduită etică se fac în termen de maxim 6 luni de la data săvârșirii faptei sesizate și se transmit, în formă scrisă Consilierului de etică, prin poștă, prin mijloace electronice sau prin depunere personală.

Art. 40. (1) După sesizare, comisia citează pentru audiere persoana sau reprezentantul entității care a formulat sesizarea și persoana învinuită.

(2) Comisia poate decide să citeze pentru audiere, la cererea părților sau din oficiu, orice persoană ce deține informații necesare soluționării cauzei. Identitatea persoanelor va fi păstrată confidențială la cererea acestora.

(3) Audierile au loc în ședință secretă iar membrii comisiei trebuie să păstreze secretul audierilor și deliberărilor până la redactarea raportului final.

Art. 41. – (1) În urma cercetărilor efectuate, comisia elaborează un raport.

(2) Atunci când cele sesizate se confirmă în tot sau în parte, raportul se înaintează Directorului cu propuneri privind măsurile ce se impun a fi luate.

(3) Atunci când cele semnalate nu se confirmă, raportul se păstrează la Comisie. O copie a acestui raport se poate înmâna celui învinuit la cererea acestuia.

(4) În toate situațiile, persoana care a formulat sesizarea va fi înștiințată de rezultatul cercetărilor, prin transmiterea unei copii a raportului.

(5) Personalul contractual din institutul Astronomic nu poate fi sancționat sau prejudiciat în niciun fel pentru sesizarea cu bună-credință a comisiei de etică competente, în condițiile legii, cu privire la cazurile de încălcare a normelor de conduită.

(6) În cazurile în care faptele săvârșite întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.

(7) Angajații răspund potrivit legii în cazurile în care, prin faptele săvârșite cu încălcarea normelor de conduită profesională, creează prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

Art.42. (1) Procedura stabilită în prezentul document nu poate înlocui cercetarea disciplinară, reglementată de codul muncii.

(2) În situația în care Comisia de etică consideră că s-au săvârșit abateri disciplinare, sesizează conducerea Institutului Astronomic, în vederea îndeplinirii condițiilor legale prevăzute de legislația muncii.

Art. 43. Comisia de etică va soluționa sesizarea în termen de maximum 60 de zile de la data primirii acesteia, prin întocmirea unui raport cu privire la fapta sesizată.

CAPITOLUL VI

DISPOZIȚII FINALE

Art. 43. Prezentul cod va fi îmbunătățit periodic, dată fiind complexitatea activităților desfășurate la nivelul Institutului Astronomic al Academiei Române.

Art. 44. Orice modificare adusă prezentului Cod etic, va fi adusă la cunoștința tuturor angajaților din institut prin grija Comisiei de etică, prin e-mail și pe site-ul instituției.

Art. 45. Prevederile prezentului Cod etic nu au caracter limitativ, orice alte dispoziții speciale în materie sunt aplicabile categoriilor de salariați cărora le sunt adresate.

Art. 46. Prezentul cod de etică intră în vigoare la data aprobării de către Secția de Științe Matematice a Academiei Române.

Art. 47. Se consideră că fiecare salariat luat la cunoștință de cuprinsul Codului de etică și integritate la trimiterea acestuia pe e-mail și prin afișarea pe site-ul Institutului Astronomic. Din acel moment se consideră îndeplinită obligația angajatorului de informare a salariaților cu privire la conținutul Codului și nici unul dintre salariați nu va putea invoca necunoașterea acestor prevederi.

București, 27 mai 2024